

dicsőséget szomjazó, lobbanékony természete...“ (81. l.). Ilyen nagy időtávlattól (300 év) talán mégsem lehet egész biztosan így szólni és talán éppen olyan jogosan lehetne ezt írni: „A tudomány iránti lelkesedése, az igazság iránti szeretete...“ Hogy „... a Föld állandóan tengelye körül forog egy nap alatt...“ (36. l.), ez nyilvánvalóan észre nem vett sajtóhiba.

A könyv a középiskolás, vagy a középiskolából éppen kikerülő ifjaknak van szánva. Értékes és tanulságos olvasmány lesz számukra. Itt együtt találják mindazt, amit különben (Mikola Sándor könyvének kivételével) más könyvekből (Czóglér, Heller, Rados, Dávid stb.) kellene összeszedgetniök. Ha az ifjúság ezeket az életrajzokat olyan szeretettel, odaadással és lelkesedéssel fogja olvasni, mint amilyennel a szerzők írták, akkor meg fogja tanulni nagyrabecsülni a tudósok munkáját, be fog majd pillanthatni a nagy gondolkozók lelki műhelyébe és akkor a könyv is elérte célját.

Fröhlich Károly.

Dr. I. Diénes Jenő: Nagyenyedi diákélet a XIX. század végén. Kolozsvár, 1924. (197 lap.) — **Dr. Kálniczky Géza: Régi iglói diákélet.** Igló, 1926. (34 lap.)

Iskolatörténeti monografiáink a legritkább esetben terjeszkednek ki a diákok életére, többnyire csak a szervezet külső történetét adják, amellet a tanterv fejlődését, a tanárok életrajzát stb. Ezért csak örömmel üdvözölhetünk olyan munkákat, melyek épp a diákélet ismertetésére fordítanak gondot és kétszeresen érdekelnek bennünket akkor, ha oly intézetekről van szó, melyek az elszakított területek valamelyikén működnek, vagy esetleg már meg is szűntek mint magyar iskolák. A régi diákélet úgyis már kiveszőben van; jellegzetes diákélet kivált a protestáns, de elsősorban is a református intézetekben honolt. De ezek is főleg az 1883. évi XXX. t.-cikk hatása alatt mindjobban átalakultak, úgyhogy a *régi* diákélet végső határául körülbelül az 1895/6. évet lehet fölvenni. Az ezen határhoz elé eső korszakok diákéletével foglalkozó művek tehát már azért is értékesek ránk nézve, ha tudományos vagy irodalmi igényvel nem lépnek is fel, mert egy megszűnt világot elevenítenek fel előttünk. Ezzel tulajdonkép már a fenti két munkáról is elmondtuk ítéletünket. Az értékesebbik kétségkívül a *Diénesé*, aki a régi nagyenyedi diákéletet részletesen, kedvtelve rajzolja, kielégítő írói készséggel és sok olyan vonását őrizte meg, amelyek nála nélkül talán elvesztek volna. Leírja a diákszokásokat, a bentlakást, étkezést, diáksínyeket és ezek elmondása által sok fény esik az akkori Nagyenyedre is (1886—1896). A könyv befejezése néhány jóízű diáktörténet.

Kálniczky munkája nem ily gazdag, hiszen munkáját tulajdonkép csak az iglói diákok budapesti országos találkozója alkalmából írta. Őt inkább a 45 év előtti tanárok, az akkori tanítás, diákszórakozások stb. érdeklik, ezeket is inkább csak vázolja, de egypár érdekesebb, becsebb adalékért neki is hála-sak vagyunk.

Szelényi Ödön.